

300 Hamburg

A/677504

EL DRET A DECIDIR

La consulta sobre el futur polític de Catalunya

Joan Ridao

Generalitat de Catalunya
Departament de Governació
i Relacions Institucionals
Institut d'Estudis Autònoms

BARCELONA

2014

SUMARI

PRESENTACIÓ	11
INTRODUCCIÓ: EL DEBAT JURIDICOPOLÍTIC ENTORN D'UN NOU MARC DE RELACIONS POLÍTIQUES ENTRE CATALUNYA I ESPANYA	15
CAPÍTOL PRIMER: LA SOBIRANIA I EL PROCÉS DE «JURIDIFICACIÓ» DEL DRET DE SECESSIÓ EN EL MARC DEL DRET INTERNACIONAL	57
1. La creació de nous estats en el segle xx	57
2. El dret a l'autodeterminació com a base per a la secessió i la creació de noves entitats polítiques sobiranes	60
3. El dret a decidir basat en el principi democràtic i d'efectivitat	67
3.1. El Dictamen de la Cort Suprema del Canadà sobre el Quebec, i el cas de Montenegro	67
3.2. El Dictamen de la Cort Internacional de Justícia sobre Kosovo	71
4. El corpus del dret a decidir	73
4.1. La <i>Clarity Act</i> canadenca i la Llei sobre l'exercici dels drets fonamentals i les prerrogatives del poble i de l'Estat del Quebec. Els acords sobre la consulta d'Escòcia	73
4.2. El Dictamen de la Comissió de Venècia del Consell d'Europa sobre el referèndum de Montenegro	79
4.3. La STC 42/2014, de 25 de març, sobre la Declaració de sobirania i el dret a decidir del poble de Catalunya.....	83
4.4. Síntesi de les regles internes i internacionals.....	86
CAPÍTOL SEGON: LA UNIÓ EUROPEA I LA CREACIÓ DE NOUS ESTATS PER SECESSIÓ O DISSOLUCIÓ D'UN ESTAT MEMBRE	91
1. La naturalesa jurídica de la Unió Europea: la singularitat d'una institució a cavall entre una organització internacional i una estructura federal	91
2. Els principis i valors que informen la Unió Europea.....	95
3. Els drets i la ciutadania en el marc de la Unió	98

4. L'actitud de la Unió Europea davant de processos secessionistes recents.....	99
5. La posició de la Unió Europea en cas d'obstaculització de processos interns de secessió.....	103
6. L'ampliació interna de la Unió Europea	109

CAPÍTOL TERCER: LA DEMOCRÀCIA DIRECTA I LA INSTITUCIÓ DEL REFERÈNDUM 117

1. Les institucions de democràcia directa	117
1.1. Més enllà de la democràcia electoral. El reclam de la ciutadania activa.....	119
1.2. L'encaix del referèndum dins del constitucionalisme modern ..	123
2. La institució del referèndum.....	127
3. Crítiques i propostes de revisió entorn del referèndum.....	130

CAPÍTOL QUART: L'ABAST DEL REFERÈNDUM CONSULTIU SOBRE DECISIONS POLÍTIQUES DE L'ARTICLE 92 DE LA CONSTITUCIÓ ESPANYOLA..... 143

1. La constitucionalització dels referèndums a Espanya	143
2. L'anòmala gestació de la normació espanyola del referèndum	149
3. La regulació del referèndum consultiu	152
3.1. El procediment de convocatòria del referèndum consultiu	156
3.2. Les «decisiones polítiques d'especial transcendència» com a objecte de la consulta	159
3.3. Abast i significat del terme <i>consultiu</i> aplicat a aquesta modalitat de referèndum.....	161
4. La possible convocatòria de referèndums consultius d'àmbit autonòmic a l'empara de l'article 92 CE. El traspàs o delegació de la competència estatal d'autorització	163

CAPÍTOL CINQUÈ: LES INICIATIVES DE REGULACIÓ DEL REFERÈNDUM EN L'ÀMBIT AUTONÒMIC..... 171

1. Les previsions estatutàries en matèria de referèndums i consultes populars	171
2. La Proposta de reforma d'Estatut polític de la Comunitat d'Euskadi	174

3. La Llei 9/2008, del Parlament basc, de convocatòria i regulació d'una consulta popular a fi i efecte d'obtenir l'opinió ciutadana en la Comunitat Autònoma del País Basc sobre l'obertura d'un procés de negociació per assolir la pau i la normalització política ...	178
4. La Llei 4/2010, de consultes populars per via de referèndum de Catalunya	182

CAPÍTOL SISÈ: LA DOCTRINA CONSTITUCIONAL I CONSULTIVA SOBRE REFERÈNDUMS I CONSULTES..... 189

1. El Dictamen 96/2008, de la Comissió Jurídica Assessora d'Euskadi, i el Dictamen 1119/2008, del Consell d'Estat sobre el Projecte de llei basca de convocatòria i regulació d'una consulta popular	189
2. El pronunciament del Tribunal Constitucional sobre la Llei del Parlament basc 9/2008 en la STC 103/2008	192
3. La interpretació de l'article 122 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya en la STC 31/2010	197
4. El Dictamen 3/2010, del Consell de Garanties Estatutàries de Catalunya, sobre el Projecte de llei de consultes populars per via de referèndum a Catalunya	202
5. El Dictamen 19/2014, del Consell de Garanties Estatutàries, sobre la Proposició de llei de consultes populars no referendàries i d'altres formes de participació ciutadana	207

CAPÍTOL SETÈ: LA REGULACIÓ DE LES CONSULTES POPULARS NO REFERENDÀRIES EN L'ÀMBIT AUTONÒMIC 215

1. Les consultes populars no referendàries.....	215
2. La distinció entre el referèndum i la resta de modalitats de consulta, d'acord amb la doctrina constitucional	219
3. La problemàtica que presenta la locució «en l'àmbit de llurs competències» de l'article 122 EAC. Altres objeccions sobre el cos i el cens electoral	223
4. El règim jurídic de les consultes no referendàries: el cens electoral i les garanties del procés	231
5. Els antecedents legislatius. El Projecte de llei de consultes no referendàries de la IX legislatura.....	241

6. La Llei 10/2014, de 26 de setembre, de consultes populars no referendàries i d'altres formes de participació ciutadana	246
CAPÍTOL VUITÈ: LA DECLARACIÓ UNILATERAL D'INDEPENDÈNCIA	259
1. Aclariment previ sobre alguns conceptes: sobirania, poble, secessió i independència	259
2. La secessió o la independència declarada unilateralment	264
2.1. El dret internacional general. La DUI de Kosovo	266
2.2. El probable capteniment de la Unió Europea davant d'una DUI	269
3. Exemples reeixits de DUI en l'àmbit internacional. Metodologies emprades	273
3.1. Els casos de les repúbliques bàltiques i d'Ucraïna: DUI parlamentària - referèndum de ratificació - procés constituent	273
3.2. Kosovo: DUI parlamentària - procés constituent	276
3.3. Processos segons la metodologia referèndum - DUI parlamentària: Eslovènia i Macedònia	278
3.4. Els casos de Montenegro, i Bòsnia i Hercegovina: referèndum - DUI sota tutela internacional	279
3.5. Eritrea i Sudan del Sud en el context africà: referèndum - DUI posterior	281
4. L'encaix d'una DUI en el context espanyol. El cas de Catalunya...	288
5. El procediment per efectuar una DUI i l'assoliment de l'estat. Procediments, instruments i terminis	292
BIBLIOGRAFIA	298
NORMATIVA I DOCTRINA CONSTITUCIONAL I CONSULTIVA MÉS DESTACADA	309
DOCUMENTS	311
WEBGRAFIA	318
LLISTA DE TAULES	322
ACRÒNIMS	323